

Ishaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

PROSVETA

Issued daily except Sundays and Holidays

LETO—YEAR XL

Registered as second-class matter January 22, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL. TOREK 19. MARCA (MARCH) 1918

STEV.—NUMBER 65.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Predsednik zopet kmalu adresira kongres.

AVSTRIJA IN NEMCIJA STA RAZKRILI SVOJE VOJNE CILJE.

Podjarmljenje šibkih narodov je cilj avstrijskih in nemških avtokratov.

WASHINGTON, D. C. — Predsednik Wilson stopi kmalu pred kongres, da poda izjavo o vojni. V uradnih krogih govore, da se položi misel na stran o miru in nemški militaristi. Cimaldaje bolj prodira spoznanje, da govorice o miru ne dosežejo uspeha in da so škodljive morali. Uprava namerava najbrž ostro nastopiti proti vsakemu, ki bi širil škodljive mirovno propagando. Y merodajnih krogih pričakujejo, da predsednik spregovori tudi o situaciji v Sibiriji in japonski intervenciji v Sibiriji.

Kakšna bo adresa predsednika, je lahko soditi po činik, ki sta jih izvršili Nemčija in Avstro-Ogrska v Rusiji in Rumunski.

Nemški vpad v Rusijo, ki se ne more braniti, je spravljal na noge vse ljudi, ki vidijo, kakšno nevarnost tvori nemški militarizem za ves civiliziran svet in demokracijo vsega sveta.

Avstrijski grof Cernin je govoril medene besede o miru, a sedaj pa pripravlja najhujše in najtrše mirovne pogoje za Rumunsko, kakršnih je zmožen le Slovak, ki se je odločil za podjarmljenje šibkih narodov. Cernin, ki je preje bil zelo gostobeseden o miru, dokler je šla trda Avstro-Ogrska, sedaj ni odgovoril javno na zadnje predstavnike besede. To dokazuje, da avstrijski grof prejema navodila v Berlinu in izvrši, kar je kajzerjevi klicni voh.

Nemški militaristi zdaj jahajo opijanili so se z uspehi njih milita ristične mašine in zagotavlja so se sami razkrinkali kot osvobodilci. S pijanimi ljudmi pa ne more govoriti trezen Slovak, za to se bo vojna nadaljevala z vsomi močmi, dokler se nemški avtokratje in militaristi ne stremejo. Takrat pride zanje strašen maček!

ZADNJE VESTI.

KAJZERJEVA OFENZIVA — PRAZNO STRANILO.

Washington, D. C., 18. mar. — Kajzerjeve grohne z ofenzivo na napravijo najvažnejšega vtisa na ameriške vojaške eksperte.

Nemčija ne bo pridela z ofenzivo kljub njenim velikim pripravam, dokler ne bo pristajala do nje. Tega mnenja so mnogi oficirji, ki nasledujejo pazno vse pojave na bojišču.

NEMCIJA GROZI Z KEPRER-LIJAMI.

London, 18. marca. — Nemški minister za zunanje zadeve je obvestil špankega in avstrijskega poslanika, da naj sporočita ameriški vladi, da bo nemška vlada ravnotako ravnala z ameriško lastnino v Nemčiji kot z državno lastnino v Ameriki.

AMERIKA SE NE BOJI NEMŠKIH GROZEV.

Washington, D. C., 18. mar. — Nemška lastnina je stokrat večja v Združenih državah kot ameriška v Nemčiji. Vaska skrbja, ki jo podvzame Nemčija v tem oziroma proti Združenim državam bo stokrat hujše sadala Nemčijo.

Rajve ameriške lastnine v Nemčiji reprezentirajo interes Standard Oil družbe. Postava, ki je predložena ameriškomu kongresu, je že uveljavljena v Nemčiji.

Senat je že sprejel zakon glede nemške lastnine, sedaj je treba, da se sprejme zbornica.

Profitarstvu so vrata trdno zaprta.

IZKUŠENI EKSPERTI BODO NADZOROVALI STAVBINSKA DELA.

Forma pogodbe je popolnoma nova in izključuje profitarstvo.

Washington, D. C. — Ustanovili so stavbinsko divizijo v vojnem departamentu, ki ima izvesti najhujši stavbinski program, kar jih pozna zgodovina. Določenih je \$1,084,000,000. Izvršujoči tajnik je Crowell in v odboru so dobri eksperti, tako da so profitarjem vrata zaprta.

Nova stavbinska divizija nadomesti taboriščna divizija, ki je izvršila prelovnarna dela za gradnjo vojaških taborišč, v katerih je nastanjena narodna armada, in izvede stavbinski program. Stavbinska divizija je podrejena šefu generalnega štaba.

Odbor sestoji: A. N. Talbot, profesor na ilinojski univerzi in predsednik "Ameriške družbe civilnih inženirjev."

John Lawrence Mauran iz St. Louisa, predsednik "Ameriškega inštituta inženirjev."

Charles T. Main iz Bostona, predsednik "Ameriške družbe mehaničnih inženirjev."

John R. Alpine, zastopnik "Ameriške delavske federacije."

R. Goodwin Rhett, predsednik trgovske zbornice Združenih držav.

E. W. Rice iz Schenectadyja, N. Y. predsednik "Ameriškega inštituta električnih inženirjev."

Frederick L. Cranford iz Brooklyna, predsednik "Splošne zveze kontraktorjev."

Oscar A. Reum iz Chicaga, zastopnik "Zveze stavbinskih podjetnikov."

Idali bodo na stotine milijonov dolarjev za razne stavbe in odbor je dobil priporočilo, da preišče sedanje pogodbe in če je treba, da sestavi nove.

Odbor je sporočil, da forma pogodbe dovoljuje, da se prične s delom, in vzelo bo tedne in mogoče mesece, preden bodo izdelani detajli. Plačalo se bo le to, kar delo aktualno stane, več prilično doklado.

Ta forma pogodbe je popolnoma nova in kontraktor dobi pri delu za \$1,000,000 le 7 odstotkov, ki potem padajo, čim večjo je naročilo, dokler ne dosežejo 1 1/4 proc.

Po tej pogodbi je nemogoče podjetniku zaračunati visoke stroške za delavce in material, da bi nanj odpadli večji odstotki. S tem so zaprta vrata profitarstvu.

VOENINA ZA POTNIKE V OKLAHOMI POVIŠANA.

Oklahoma City, Okla. — Missouri, Kansas and Texas in St. Louis and San Francisco železnici sta v Oklahomi povisali voznino za pasadžire. Ena milja vojnje stane zdaj tri cente. Santa Fe in Chicago Rock Island and Pacific železnici povisata najbrž voznino.

Državne oblasti še niso podvzele korakov proti povisjanju voznine, toda zadevo spravijo sigurno pred državno korporacijsko komisijo.

LINČANJE NA BODNJSKEM DVORIŠČU.

Monroe, La. — Z drevesa na bodnjskem dvorišču so našli višeti zomorca George McNeela, ki je bil osumljen, da je v družbi nekoga drugega zomorca napadel mlado belopoltno ženo.

NIKDAR NITI PROFITARJI.

Washington, D. C. — Rezervni oficirji, ki so se ponudili, da služijo svoji deželi, so bili oplenjeni od profitarjev pri nakupu uniform za \$29,000,000.

Tako se je izrazil senator Jones iz Washingtona, ki je izdelal zakonsko predlogo, da ustavi te vrste profitarstvo.

Štabni oficirji do be izkušnje na fronti.

TO SE IZVRŠI V IZMENJEVANJEM OFICIRJEV NA FRONTI.

Tako se seznanijo vsi oficirji v generalnem štabu s modernim bojevanjem.

Washington, D. C. — Generalni major Peyton March, izvršujoči šef generalnega štaba, namena, da bodo skoro vsi oficirji v sedanjem generalnem štabu poslani v Francijo, na njih mesta pa pridejo oficirji s fronte.

Da se ta sprememba izvrši, je treba, da general Pershing izbere trideset oficirjev iz svojega štaba, ki so najdalje v Franciji. "Ko ti oficirji pridejo sem", je rekel general March, "bo lahko enako število, da grede v Francijo. Temu načrtu je namenjen izmenjati stopnjevale vse oficirje generalnega štaba, dokler ni so vsi služili v Franciji in spoznali moderno bojevanje na ta način, da so se ga udeležili."

General Marcha so vprašali, če bi lahko našel oficirje, ki bodo poslani od takaj v Francijo. General je odgovoril, da bo vso leto mesec dni, preden novi oficirji dosežejo v Francijo, in da se ni pričel izbirati oficirjev, ki poidejo na Francosko.

Sedaj šteje generalni štab štiri in devetdeset članov in po načrtu jih izmenjajo eno tretjino hkratu.

Končni bo generalni štab nekaj sestavljen večinoma iz oficirjev, ki so bili ranjeni na fronti. fizično bodo nesposobni za aktivni boj, toda sposobni bodo v vsaki stvari za delo v generalnem štabu, v katerem delajo le mobilni.

Večina oficirjev, ki so bili člani generalnega štaba ob vstopu Združenih držav v vojno, je v Franciji. Nekateri teh oficirjev se vrnejo.

General March pravi, da po tem načrtu dobimo generalni štab, ki so mu popolnoma znane razmere na bojišču.

LESNI TRGOVCI IN PODJETNIKI SO PROTI DRŽAVNI KONTROLI LESA.

Washington, D. C. — Uprava želi, da pride produkcija lesa pod državno kontrolo. Predloga ima namen ohraniti šume in da se posake tak les, ki ga vlada potrebuje pri dopolnjevanju vojnega programa.

Kongres je seveda uvedel zaščitnje o stvari. Pred senatnim odsekom je bil zaslišan poslanec Fordney iz Michigana, ki je lesni podjetnik. Proti predlogi je nastopil s takimi argumenti, da je v mnogih krogih obudil smeh in veselost. Mr. Fordney je na pr. rekel: "To je navaden predlog organiziranega delavstva. Predsednik Wilson dela na njem s vojnimi tajniki, delavskim tajnikom, in Samuel Gompersom, odkar je izbruhnila vojna. Če se uveljavi načrt, bodo v šumarskih raboriških in na šegah prisiljeni uvesti osemurni delavnik."

Na to je povedal še to le "modrost". "Če dajo predsedniku oblast po tej predlogi, da določi, kako naj obratujejo šumarska taborišča in žage, bo storjena velika zmotna. Zakaj naj pride 48,000 žag v deželi pod oblast enega moža, ko je 48,000 zmognih predelavcev, da jih obratujejo?"

Ta "moder" izrek je obudil v delavskih krogih splošno veselost, ker dokazuje, da so sedanji lastniki žag nepotrebn. Mr. Fordney je pristal, da žage obratujejo predelavci in ne razne lesne kompanije, lesni trgovci in lesni industrijalci. Vprav Fordneyjeve besede dokazujejo, da je državno nadzorstvo nad lastno produkcijo najno potrebno.

PROSVETA

Prosveta je lepo poročila, da se danes ob 6.00 p. m. solnični zahod bo 6.00 p. m.

Boj za žensko volilno pravico v senatu.

MOČI V SENATU SO SKORAJ ENAKE GLEDE TEGA VPRAŠANJA.

Ženska volilna pravica postopaje socialno zakonodaja, pravi senator Calder.

Washington, D. C. — Boj za žensko volilno pravico je bil obnovljen v senatu, ko je senator W. M. Calder iz New Yorka vstal in priporočil s toplimi besedami dodatek k ustavi za žensko volilno pravico. Mr. Calder je dejal, da ta boj ne more končati na drug način kot z zmago za ženo.

Senatorji, ki so zagovorniki volilne pravice, ne spravijo tozadnje predloge preje na dnevni red, dokler niso prepričani, da dobe število glasov, ki je potrebno, da bo predloga sprejeta. Senator Calder je združil boj za žensko volilno pravico v Združenih državah z bojem za svobodo in demokracijo, ki ga vodi ameriško ljudstvo proti avtokraciji.

"Tukaj v Združenih državah," je rekel senatu, "se vrši drug boj, seveda manjši boj, da se razumemo, boj, v katerem se ne preleva kri, ki pa je neprekinjeno v zvezi z bojem za demokracijo, ki se bje onkraj morja."

Senator Calder je rekel, da je v vsaki državi, ki je dala ženam volilno pravico, opaziti napredek v zakonodaji za varstvo delavcev.

Za senatorjem Calderjem je vstal senator Smoot iz države Utah in izjavil, da bo tri četrtine republikanških senatorjev glasovali za volilno pravico.

Senator W. L. Jones iz Washingtona se je izrazil napram nekemu časnikarskemu poročevalcu, da so mnenja glede ženske volilne pravice v senatu tako razdeljena, da bo odločil eden ali pa dva glasova. Novi senator David Baird iz New Jerseyja je v prilog ženski volilni pravici, in kljub tem manjka zagovornikom volilne pravice še eden ali dva glasova. Senator Borah iz države Idaho se še ni izrekel za nobeno stran, toda zagovorniki ženske volilne pravice ga ne štejejo med svoje. Ravnotako neumno bi bilo pričevati senatorja Borah k mali skupini, ki je odločno nasprotuje ženski volilni pravici. Njegov glas bo najbrž odločil.

Iz južnih držav je prišla zopet zahteva, da sprejmejo dodatek k ustavi za žensko volilno pravico. Senatorjema B. R. Tillman in E. D. Smithu in Južne Karoline je bila predložena tozadnja petelcija. Na neki petelciji je bilo podpisanih 845 do 1000 dijakov in učiteljev z Winthropovega učilišča. Vsa znamenja kažejo, da bo senatorjem v južnih državah predla trda, ki bodo kandidirali v senat, ako so nasprotniki ženske volilne pravice.

Senator Henry Cabot Lodge iz Massachusettsa je dobil list od ženske misijonske družbe za inozemstvo, v katerem mu družba priporoča, da naj podpira dodatek k ustavi za žensko volilno pravico. Senator Lodge je odgovoril na pismo, da je po paznih študijah vprašanja prišel do zaključka, da je nasprotnik ženske volilne pravice in vsled tega ne more podpirati ustavnega dodatka.

PREDSEDNIK ZA ŽENSKO VOLILNO PRAVICO.

Austin, Tex. — Predsednik Wilson je odposlal mrs. Elizabeth Potter, podpredsednici teksanske organizacije za žensko volilno pravico, brzojavko, v kateri izražuje upanje, da teksanska legislatura sprejme zakonsko predlogo, ki daje ženam volilno pravico.

VREME.

Danes lepo in gorko vreme v Illinoisu; južni vetrovi. Solnični vzhod ob 5.57 a. m.; solnični zahod ob 6.00 p. m.

Ameriške čete odbile velik napad.

Strojne puške so pognale Nemce v beg.

Ameriška fronta v Franciji, 18. marca. — Nemške čete so izvršile velik napad na ameriške postojanke severno od Toulu v soboto zjutraj. Napad je sledil silovitu in topniškemu bombardiranju in nemška infanterija je udarila čez nitkavo osemilje v veliki masi, ali je majhno število Nemcev je prišlo v ameriške zakope. Vprčo ljutega ognja ameriških strojnih pušk so se napadalc hitro umaknili. Izgube so bile na obeh straneh, toda naše izgube še niso znane.

Namen tega napada je nedvomno bil, da dobi sovražnik nove ujetnike, in katerih bi vlekli potrebne informacije. Napad je bil izvršen na desnem boku ameriškega okoliša severozapadno od Toulu. Štirihdvajset ur poprej so bili ameriški zakopi izpostavljeni ljutemu bombardiranju; na eno samo sekotjo spreduje črte je padlo 340 granat ki so naredile 30 čevljev široke jame v tleh. Na drugem kraju črte so Nemci obstreljevali ameriške baterije.

Včeraj so bili več ali manj vroči boji v vseh okoliših, kjer so ameriške čete; Vzhodno od Lunavila, blizu nemško-orenake moje, kjer so Nemci zadnji teden izgubili nekaj osemilja, je sovražnik sopen ponovil streljanje s plinskimi granatami. Nemci so se parkrat poskušali reokupirati izgubljene zakope, toda ni se jim posrečilo. Zakopi so le vedno prazni; ameriške postojanke jih izpostavljujejo vsak dan v znanost, da pridejo v dotiko z nevtrini nemškimi pozicijami. V dotičnem kraju ni zdaj nobene rodne črte. Nemci jo skušajo ustanoviti s tem, da delajo provizorične jarke od ene granatne jame do druge, toda to delo jim gre počasi izpod rok, kajti ogenj ameriških topov in brzoostrelec jim neprestano nagaja.

Naše baterije so včeraj uničile nekaj teliških sovražnih baterij sa gosdom Sonnard. Artilerijski dvoboji se ponavljajo dnevno. Nemci so se do danes prepričali v vseh petih okoliših, kjer so Ameriške čete, da imajo pred seboj zelo trdga sovražnika. Vse kakor ne bodo ponovili napake iz leta 1914, ko so se norčevali iz majhne angleške armade. Na ameriških so se poskušili vsa svoja bojovna sredstva, najgrozovitejša in najbolj nevarna, kar jih snajo producirati v kajzerjevih laboratorijih. Nemci so v tem času uporabili proti Američanom tri vrste najbolj strupenega plina, ognjeno takošino in granate vseh kalibrov. Vrgli so v naše pozicije ogromne mine ki naredo v tleh tako jame, da bi lahko postavili srednjeveliko cerkev v njo. Poskušili so z eroplani ki so ponoči metali z njih bombe na ameriške pozicije in postajališča v ozadju.

Vse so storili, da bi oplaili ameriške vojakne in pokazali moč svoje militaristične mašine, ali pomagalo jim ni nič. V teh par mesecih so spoznali Nemci, da je ameriški vojak dober strelec ki zna zadeti. Spoznali so tudi, da je ameriška artilerija dobro založena z jeklom. Kadar se vrše topniški dvoboji, se počejo Nemci prav nič kosati, da bi dali granato za granato. Američani so sprva mislili, da se sovražniki morda ne zdi to potrebno, tola ujetniki so jih poučili, da nimajo nemške baterije nič preveč streliva na razpolago. Nemški poveljniki neprenehoma opozarjajo topničarje, da morajo biti varčni z granatami.

Mnoga znamenja kažejo, da so Nemci pomnožili svoje čete nasproti ameriškim okolišim. Ameriški in francoski letalci so zadnje opazili živahno gibanje vojašva v ozadju sovražnega bojišča.

Baker na fronti.

Ameriški glavni stan v Franciji, 18. marca. — Vojni tajnik Baker je v soboto obiskal veliko avijatiško polje ameriške zračne flote na Francooskem. Videl je več kot sto eroplanov v zraku, na katerih so se ameriški fantje vadili v letanju in umetnostih zračnega bojevanja.

Obiskal je tudi veliko armadno skladišče živeza, kjer napravijo umetnim potom 500 ton ledu dnevno in kjer hranijo enajst milijonov funtov govedine. Skladišče pokriva devet štirjakkimilij prostora.

Baker je posetil gredoč tudi več francooskih vojaških taborjev in povsod so ga sprejeli z velikimi častmi.

Ameriški parnik potopil veliko podmariško.

Atlantiška luka, 18. marca. — Ameriški parnik sa olje je l. t. m. uničil veliko nemško potapljačo popolnoma novega modela 245 milj od irskega obrežja.

Prvi oficir na parniku Chas. Eckmann pripoveduje, da so mornarji zagledali v daljavi kakih 8000 jardov velik šelvi podobben in črn predmet in s pomočjo daljnogledov so spoznali, da je nove vrste sovražna podmariška s tonado 3000 in s topovi šestpalnega kalibra na krovu. Parnik ni mogel uiti in ko se je podmorica pehnila 7000 jardov, je izstrelila napad. Parnik se je z kristanjem usaknil tarpolu, in da niti je sovražnik odprl ogenj in granatami, so kar delavali na krov ameriške ladje. Topničarji na parniku so odgovorili z ognjem in bitka je trajala nekaj minut, dokler se ni podmariška nagubila na stran in prenehala streljati. Zadetja je bila v sredo in v par trenutkih je izgubila pod površjem. Eden ameriški mornar je bil ubit.

Francozi okupirali pol milije osemilja pri Verdunu.

London, 18. marca. — Nemški vojni stan javlja čes Amsterdam o krvavi bitki na verdunski fronti. Nemške čete so prodrele v francooske pozicije in ujele 300 mož.

Iz Pariza poročajo, da so Nemci v začetku roca prišli v francooske zakope v okolišu Bazenvauxa, toda Francozi so takoj organizirali protinapad in izgnali sovražnika iz svojih postojank. Nadalje so francooske čete okupirale pol milije osemilja pri Malancourtu. Infanterijska bitka pri Verdunu se je vršila med lju-timi topniškimi dvoboji. Na zapadnem bregu Mase so Francozi včeraj po deseturnem bombardiranju napadli na široki fronti zapadno od Avocourta. V Berlinu pravijo, da je bil ta napad ustavljen s pomočjo topniškega ognja.

Topniški boji naraščajo tudi v Belgiji.

Vprčo lepega vremena je oživelo bojevanje sploh na vsi zapadni fronti od Severnega morja do Švice z majhnimi presledki tu in tam.

Vroč topniški boji v Italiji.

Rim 18. marca. — Vojni stan javlja da so se v zadnjih štirindvajsetih urah pojavili lju-ti topniški boji na vsi italijanski fronti. Italijanska artilerija je zelo aktivna in v gorah kakor ob spodnji Pjavi se vrše pogosti sponad med oglednimi partijami. Avstro-Nemci so hoteli včeraj nadomna napasti v okolišu Valtaline blizu Pabusia, toda bili so odbiti.

Fornvni zračni napadi na nemška mesta.

London 18. marca. — Angleški avijatiški so v nedeljo ponovili polot v Nemčijo in bombardirali mnoga mesta. Dosegli so Kalis. (Dalje na 2. str. 1. kol.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vratajo.

Narodna: Zedinjena država (izven Chicago) in Kanada \$2 na leto, \$1.50 na pol leta in 75c za tri meseca; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 na pol leta, \$1.13 za tri meseca.

Naslov na vsa, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2887 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$2 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2887 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawrence 4626.

Datum v obljepaju m. pr. (Februarija 22-18) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem časovno potrdila naročilo. Povežite je pravilno, da se vam ne utrije list.

ALI JE RAZLIKA MED AVSTRIJO IN TURČIJO?

Ko je nekaj let pred svetovno vojno izbruhnila revolucija in so mladoturki pometli s starim režimom, so mnogi upali, da je Turčija sposobna za evropske reforme. Vsi, ki so tako sodili, so se prepričali že v balkanski vojni, da so se zmotili. Vladni sistem je ostal gnil, kot je bil pod starim režimom, in drhali je bilo dovoljeno klati in požigati drugovernike in narode, če sta klanje in požig hasnila kliki, ki je bila na krmilu v Carigradu.

Svetovna vojna je še jasnejše dokazala, da je Turčija glede brutalnosti napram drugim narodom in drugovernikom ostala stara Turčija, ki še vedno verjame v načelo, da se druge narode in drugoverce najhitreje podvrže z grozovladi. V začetku vojne so prišla v javnost poročila o strašnem klanju Armencev, ki so jih sumili, da simpatizirajo z zavezniki. Spustili so nanje divje Kurde, ki niso prizanašali nikomur. Pa tudi sedaj, ko se morajo umikati v Palestini pred angleškimi četami, se kaže turška grozovitost v vsej nagoti.

Dvanajst dni pred prihodom angleških čet v Jeruzalem so oblasti izdale ukaz, da aretirajo ameriške žide in jih deportirajo v severno Palestino. Pri lovu nanje, jim je prišlo v roke le nekaj žen in otrok, ki so jih strašno pretepli, ker niso hoteli izdati skrivšič.

Brutalna odredba ni dosegla uspeha. Voditelji židovske občine so šli po tej brutalnosti prostovoljno pred turškega vojaškega governerja, ki jih je ozmrjal in dejal, da so vsi židje, posebno pa ameriški, sovražniki otomanske vlade. Zagrozil jim je, da jih postreli, če mu ne izročijo ameriških židov. Groznja je imela uspeh in 70 mož je prišlo iz skrivšič in se podalo vojaškim oblastim, ki so jih takoj deportirale. Ta uspeh je ojuščil turške oblasti in skozi štiri dni je zavladovala strašna grozovlada v Jeruzalemu, ki je povzročila, da se je podalo še 62 ameriških židov, da rešijo svoje žene in otroke. Ali drugi dan je bilo slišati po jeruzalemskih ulicah klic: "Angleži pridejo!" Brutalnim Turkom je zlezal strah v kosti, pobrali so ujetnike in jih odgnali kot talce s sabo v severno Palestino. Njih usoda je neznana.

Ta dogodek nas spominja na brutalnosti avstrijskih oblasti v Bosni in Hercegovini ob izbruhu vojne in na kasnejše dogodke v Srbiji, ko je nemško-avstrijska vojna mašina strla majhno arbako armado.

Avstrijske oblasti so ravnatako ravnale z ondotnimi prebivalci kot turške z ameriški židi ob prihodu angleških čet v Jeruzalem. V Bosni, Hercegovini in Srbiji so mučili žene in otroke, može so s sabo odvajali kot talce ali pa obesili. Usoda teh siromakov je bila odvisna od avstrijskih oblastvenikov, kot je bila ameriških židov od turških mogotcev v Jeruzalemu. V brutalnosti in grozovitosti ne zaostajajo avstrijske oblasti prav nič za turškimi. V obeh državah velja načelo: Bodi klečeplazan napram višjim in vladarjem, grozovit in brutalen napram podložnikom, če misliš, da z grozovitostjo služiš svojim gospodarjem.

Med turškimi in avstrijskimi oblastniki ni razlike. Klečeplazni in servilni so, pa tudi skrajno grozoviti in brutalni. Take so njih lastnosti, ki potrdijo, da sta Avstrija in Turčija absolutistični državi. Z.

DELAVSKE ORGANIZACIJE SKRBE ZA IZOBRAZBO.

Podjetnikom so najljubši neizobraženi delavci, ker jih je najlažje izkoriščati. Delavci se pa naobratno zavedajo, da je izobrazba ključ do vrat, ki vodijo iz gospodarske sužnosti v svobodo. Delavci ustanovljajo čitalnice, dramatične klube, naročajo znanstvene časopise, kupujejo izobraževalne knjige, da nadomestijo vsaj deloma, kar jim ni dala šola. Tako spopolnjujejo svojo izobrazbo in spoznavajo, kolike vrednosti je zanje znanje. To spoznanje jih zopet privede do prepričanja, da morajo skrbeti za izobrazbo svojih otrok, če hočejo svojim otrokom olajšati gospodarske verige, ki uklepajo ves delavski razred.

Lep zgled v tem oziru so dali strokovno organizirani delavci v Coloradu, kjer počiva težka roka premoževih baronov na rudarjih. Ustanovili so "Delavsko izobraževalno društvo", ki ima namen, da plačuje za sinove in hčere delavskih starišev pristojbine na univerzi. "Delavska izobraževalna družba" je bila ustanovljena pred enim letom in že je dosegla lep uspeh. Rudniško učilišče v Coloradu je obvestilo "Delavsko izobraževalno društvo", da lahko razpolaga s petimi brezplačnimi mesti, za katere lahko določi dijake. Vodstvo učilišča je spoznalo, kako globoka je želja delavcev po izobrazbi in odločilo je, da delavci izberejo talentirane fante in jih pošljejo na učilišče. Take izobraževalne družbe, kot se jo ustanovili delavci v Coloradu, so potrebne v vseh državah Unije in pri vsakem narodu, ki živi v Ameriki, da se delavska mladina izobrazbi in ne ostane izobrazba privilegij za mladino posedujočega razreda. Z.

Kokošjereja v vojnem času.

Vojna vpliva tudi na perotništvo. To simo se je poklalo stotoseče kokoši in mnogi perotničarji so popolnoma opustili to obrt, ker je cena visoka za krmo, ki jo potrebuje perotnina. Uničenje je obrt je zelo nepriljubivo in za narodno gospodarstvo naravnost škodljivo. Jajca in perotnina sta zelo važni za ljudsko prehrano in njih cena je zadnje čase zelo poakačila. Preobilo klanje kokoši je postalo za to panogo gospodarstva tako opasno, da je živilski upravitelj določil gotovo dabo, v kateri je prepovedano klanje kokoši in jih servirati v restavracijah in hotelih. V brezmesnih ponedeljkih se sedaj ni dobilo v restavracijah in hotelih drugega mesa kot perotnino, ribe in divjačino. To je bil eden glavnih vzrokov, da je perotnina tako zelo poakačila v ceni, kar je imalo za povod, da je bil konsum mnogo večji kot produkcija.

Kdorkoli ima priliko, naj radi kokoši, kolikor mu še dopuščajo razmere. S tem boste imeli na razpolago sveža jajca za domačo rabo in tudi proda za jih lahko, posebno v sedanjih časih. Cena živilem bo šla vedno kvišku, dokler bo trajala vojna, in ljudje bodo morali gledati, da pridelajo kar največ mogoče sočivja na domačih vrtovih in rode kokoši, saj jim bo pri prehranjevanju družine precej pomagalo.

Na pripravnem prostoru na dvorišču zgradite kokošnjak, če ga še nimate, ki naj bo dovolj velik in primeren številu vaše perotnine. Napravite ga lahko iz starih deak in mreš in potem vse skupaj pobelbite s apnom. Belenje morate večkrat ponavljati, da se uničuje mrčes, ki se pri kokoših, posebno v kokošnjakih, ki so le malokdaj slišeni, rado zaleže. Če le mogoče, naj bo kokošnjak obrnjen proti jugu. Ohranite ga vedno v suhem stanju. Zgrajen naj bo tako, da bo varen pred preprihi, toda kljub temu dovolj srašen in svetel. Na pročelju imajte vedno odprtino; za to so pripravljiva mrežasta vrata. V mršilih dneh jih pokrite s vrečami, ki bodo varovale kokošnjak pred smogom in dekjem ter hudimi vetrovi, toda bodo dopuščale v kokošnjak dovolj svežega zraka. Poleg tega imajte še eno okno obrnjeno proti jugu, ki bo dajalo dovolj svetlobe. Na vsakih pet kokoši je potrebno eno gnesdo.

Polažite veliko važnost na čistost. Ako so se kokoši naleze mrčesa, ga morate odpraviti. Najpripravnejše sredstvo je "blue ointment", ki ga dobite v vsaki lekarni. Vzemite tega masila v velikosti grahovoga zrna, in namažite kokoši na zadnji strani nekoliko pod izločilnikom; ušedilni mrčes bo v zelo kratkem času prešel in kokoš ga bo rešena za dolgo časa. Pri masiranju morate biti zelo previdni, kajti "blue ointment" je zelo huda strup in ne rabite ga preveč, ker bi vam umazali kokoši. Dobe se rami praški proti kokošjemu mrčesu, ki so vednoma hras vsake večje vrednosti. Če so kokoške noge opraskane in hrastove, je dobro odpraviti mast, kateri primestajte nekoliko petrolja, in s to mešanico namažite noge s malo krtačico. Za mašilo je dober tudi vaselin (vasoline), ki ga dobite v lekarnah. Slišite deaka, na katerih lete kokoši, vseh odpadkov vsaj enkrat na teden, še boljše pa je, če jih osušite vsaki dan. Medite jih na posebni kup, spomlad pa jih potrosite po vrtu, ker so zelo dobro gnojilo. Na tleh v kokošnjaku imajte šest palev listja, slame ali

krme. Suho listje je še najboljšje. Hrana, ki jo kokoši raztresajo po listju, jo potem ližejo in jim na ta način pospešuje gibanje. Pozimi liže v njem, da se ogrejejo. Kokoši krepkijo ostanejo čisti in pri valenju jajc jih ne zamažejo. V poletnem času jim pripravite dovolj velik prostor, kjer naj bo dovolj suhe zemlje, nekoliko peščene, da se kokoši v nji kopljajo. Če mogoče, naj bo med to zemljo zmešanega nekoliko stenakega ometa, ki pa mora biti zdrobljen. Najvažnejše vpražanje za perotnino, kot sploh za vse žive stvari, je hrana. Od hrane je v vojni meri odvisen uspeh. Pri tem je gospodarstvo veliko višje, če so stroški večji, kot pa dohodki, potem se reje ne izplača. Prejeto se jo pa opusti, se je treba vprašati, če bi ne bilo mogoče teh stroškov na kakšen način znižati. Razna žita so se zelo podražila, torej je treba misliti na druga živila. Razne delavske družine so dosedaj hranile kokoši s kuhinjskimi odpadki, ki pa so v sedanji draginji tudi zelo smanjani. Pačljive gospodinje urejajo v sedanjih časih kuhinjske razmere na način, da nič ne ostane. Kljub temu ostanejo krompirjevi olupki, ostanki sočivja in rami drugi kuhinjski ostanki, ki pa še seveda ne zadostujejo za prehrano vaš kokoši. Morda imate prijateljice, ki nimajo kokoši, in ti bi vam drage volje dajali njihove kuhinjske ostanke. V takih slučajih imajte pri vsakem pripravno posodo, v katero naj gospodinje mešate ostanki in vi poklijete slano-drušine vsak drugi dan, ali kakor se nanasa potreba, ki naj pobere te posode, jih sprazni in potem očisti ter položi nazaj na prejšnje mesto. To je zelo vreden način dobavljanja živil, kjer se ga da izkoristiti. V ta namen so izrabljivi vsi ostanki sočivja, kosti, jajčne lupine, ostanki rib, masline in ostanki drugih različnih živil. Niso pa pripravljivi krompirjevi listi, kaj jih kokoši ne marajo, vseh tih je boljše, da jih ne zmešate med druga živila. Raznih olupkov vam ni potreba kuhati, ker kokoši jede tudi surovo, toda potrebno je, da jih zržete na drobne kubičke. Ker da srenavanje s nožem preveč dela, lahko rabite pripravke, ki jo ima vsaka gospodinja za rezanje mesa.

Fino teh vrstic dobiva ostanke jedil od petih družin in mnaga hranilnika. Poberemo jih vsak drug dan. Doma raspoložimo olupke, ostanki mesa in rib, in vse druge mehke stvari v eno posodo, kosti in kožo od kranke in prekažene slanine v drugo, jajčne lupine v tretjo in vse selenjavo v četrto. Potem damo vse mehke stvari in prve posode v prejo imenovani stroj, ki stoji vas na drobne kubičke; kupite pri trgovci s koruznimi izdelki koruzni mlinski (šarpski ali blazni), vse to usledite s dolgo kabanico v tako pripravljeno lomo in na ta način pripravite fino mešanico za lažna živila. Pozimi v mršilih vremenah je dobro, da vse stvar smetate s vročo vodo, da kokoši sližejo takoj sjutraj nekaj govčuga. V tem slučaju morate pripraviti več koruznih lumbiča, nato jim pa lahko daste toliko manj koruznega svačar. V takih kuhinjskih ostankih dobe kokoši vse stvari, ki so jim potrebne za prehranjevanje jajc.

Fa mladost metodi hraniti jajc svoje kokoši: Sjutraj, vseh tih stvari, jim pripravite smet na prejo omenjeni mlinski, in jim jo damo toliko, kolikor je mogoče poje. Ko trideset kokoši ogrevam smet poglobljuje kop smeti in jim jo damo sjutraj kot prvo hrano. Razpodelim je tako, da je lahko vse damo in se pri jedi ne dvigajmo. Med časom, ko one jedo,

jim hito pomijem vse posode za vodo in je napolnim s svežo vodo. V mršlem vremenju jim dam toplje vode. Če dan vodo večkrat premenim, kar je posebno potrebno v poletnem času. Med listje v kokošnjaku vršam pest zdrobljene koruze in kokoši so s iskanjem zaposelje vse dopoldan. Opoldne jim dam liste od zelatih glav in selate, ki ga pa obesan kvišku, da se morajo kokoši zaletavati, da dosežejo, kajti gibanje je tudi kolkim zelo potrebno. Zvečer, eno uro pred solnim zatonom jim dam koruze, dve unči na vsako kokoš, ki jo raztresem na precej širokem prostoru, da lahko vsaka dobi svoj del in če mi je ostalo kaj smet od sjutraj, jim dam tudi to. Zelo potrebna hrana za kokoši je zelenjava skozi vse leto. Po simi, ko je zelenjava zelo draga in se jo le težko dobi, jim dajete lahko namake detelje, ki si jo napravite še v jeseni. Pozimi jo namočite, kolikor je rabite v vroči vodi; par ur namakanja zadostuje in alfalfa postane zelena. Ko se nekoliko osuši, jo dajte kokošim; vodo, v kateri sta namakali alfalo, pa jim nalijte v pitno posodo, ker se je namakala precej dobrih anovi in alfale, ki se je namakala v nji. Meni se je ta metoda zelo posrečila. Štirinajst valskih kokoši mi je smalo od 1. januarja pa do 30. junija preteklo leto 1400 jajc, kar je vsekakor rekordno število. Prehranjevanje me ni stalo mnogo denarja, pač pa precej dela, ki se mi je izplačalo. Kupujem la tako koruze, ki je neporabna za ljudska živila in isprijena žita, ki pa odgovarjajo svojamu namenu, kar se je dokazalo v dovoljni meri pri mojih kokoših.

O kokošjereji v večjem obsegu bi se dalo še veliko pisati, toda ker se ameriški Slovenci ne pečejo s rejo perotnine v večjem obsegu, bo to zadostovalo. Tudi imajo naši rojaki v reji perotnine precejšnjo izkušnjo še iz starega kraja. Deset do trideset glav perotnine vam ne bo delalo posebnih težav, če so razmere za rejo kolkaj ugodne.

Čebelarjeja.

M. B. Miklaunčič, Olin, Tex.

Zgodovina čebelarjeja sega daleč nazaj v preteklost; kje se pravnaprav pridejan, nam še danes ni znano. Slavni nemški čebelarji omenjajo Ivan Dzierzon trdi v svojih spisih, da so čebele vdomežili Afrikanci še pred Kristusovim rojstvom. Na kaj se opira trditve tega slavnega učenjaka, nam ni znano, ali dejstvo, da katoliški cerkov rabi volčene sveče pri mašnih darjtvah še skozi vse stoletja po Kristusu, nas zagotavlja, da mora biti čebelarjeja že silno stara.

Kdaj in kako se je pričela čebelarjeja na Kranjstoku, tudi nimamo natančnih podatkov. V starih grajskih davčnih knjigah se o njej tu in tam omenja, koliko je ta ali ona bila dajala vrdi kot davek v grajskino, vendar nam pa zadetka čebelarjeja na Kranjstoku ni mogoče doznati — vemo le toliko, da je čebelarjeja že odavnna priljubljena med Slovenci.

Bodi početek zgodovine čebelarjeja, gotovo je, da ljudstvo še do predsednjega časa ni imelo čebelarstva, je kakor rane druge panoge kmetijstva; ako hočemo imeti od njega dobiček, moramo imeti nekaj znanja in izkušnje; upošli so navadno odvisni od našega znanja. Zakoni narave vrše svoje delo v mali šuški kakor v Sloveku, in kakor Sloveku, njih dela niso vedno v korist, tako se šušljiva tudi mali šušljiki. Skozi dolga stoletja so bile čebele nepopolnoma lastnemu razvoju, vsoj česar njih lastniki niso imeli mnogo uprbe. Ako prepuštimo čebele lastnemu razvoju, tedaj nam le redko povrnejo trud, ki smo ga imeli s njimi. Čebele moramo v gotovem času ovirati v njih naravnem razvoju, te ga nam je mogoče do tedaj, ako poznamo njih anatomijo in njih potrebne spili, kar pa ljudstvo skozi dolga stoletja ni poznalo nič in imalo vojna. Še danes ni bilo čebelarjeja med čebelarji, ki varujejo na odlini, da bi čebelarjeja našli splošni od naba vrste naše, spoznašajo v razsed čebelarjeja, in da so trčili, ki pridelajo čebelarjeja družin in ki res upošljajo ustnice, in vednoma čebelarjeja.

Prvi čebelarji učenjak, ki je to trditve ovrgel z nasprotnim dokazom, je bil Slovenec Anton Janša, rojen dne 20. maja 1734, na Brestnici na Gorenjskem. Anton Janša je bil čebelarški profesor na Dunaju v službi tedajne cesarice Marije Terezije, ki je veliko skrbelo za povzdigo čebelarje v Avstriji. (Cesarica Marija Terezija je uveljavila zakon, ki je še danes v veljavi, da se čebelarjev ne sme obdavčiti.) Anton Janša je spisal dve knjigi o čebelarstvu. (Knjigi ste pisani v nemškem jeziku iz vzroka, ker je Janša imel boljše izobrazbo v nemškem kot v slovenskem jeziku. Knjige so prestavljene na slovenski jezik.) Dasiuravo se je od časa, ko sta bili pisani Janševi knjigi pa dosedaj marsikaj sprememilo na čebelarstvem polju, marsikaj ovrglo, kar je nekdanj veljalo kot dobro, marsikaj izpopolnilo in marsikaj novega izumilo, vti vendar Janšovi knjigi še vedno dobri učitelji vsakemu čebelarju, slasti pa začetniku.

Drugi čebelarški učenjak iz osemnajstega stoletja je bil France Huber, rodom Svecar, in tretji in največji čebelarški učenjak je bil Ivan Dzierzon, nemški Poljak, ki je dosegel starost 98 let.

To so torej močje, ki so razkrili anatomijo čebele ter na podlagi lastnih skušenj ovrgli stare, škodljive nazore mnogih čebelarjev, ki so škodovali ne le razvoju čebelarstva, marveč tudi čebelarjem samim. Skozi razkritje teh učenjakov je postala čebelarjeja dobičkonosna panoga na gospodarskem polju in je danes razvita deloma po vsem kulturnem svetu.

Med najstarejše dežele čebelarjeje v Evropi se prištevajo Švica, Kankaz, Južni del Avstrije in Italija. Med leti 1870 in 1895 je bila na Kranjstoku velika kupčija s čebelami; na tisoče in tisoče rojev naših čebel je bilo poslanih čez mejo naše domovine v rane dežele in države. Kranjska čebela je tedaj zaslovela kot najboljše skoro po vsem svetu. V tistih časih se je že itak močno razvita čebelarjeja na Kranjstoku že bolj razvila in marsikdo je imel v čebelarstvu lepe dohodke. Ali koncem devetnajstega stoletja je pa tako lepo razvita kupčija začela rapidno padati in naposed skoraj popolnoma prenehala. Vseled nemarnosti in morda tudi nevednosti naših trgovcev je bilo poslano mnogo rojev bolnih čebel na tuje, kar je odjemalen poročilo mnogo škode ter jih odvrdnjo od našega trga. S tem sicer ni zatemnela lava naših čebel, marveč ugled naših trgovcev.

Danes vidimo po lepi naši domovini mnogo praznih in zapuščenih čebelnjakov. Tam kjer je bilo nekdanj prijetno verjenje marljivih čebel, je danes vse tiho; botranji prostori starih čebelnjakov so postali last pajkov, ki si ošabno gradijo svoje grajskine po kotih preperelega lesovja.

Medtem ko je čebelarjeja na Kranjstoku počela, je drugod rapidno napredovala; slasti v Nemšiji in Ameriki. Izumeli so nove metode v čebelarstvu, ki jih pomočjo se je produciralo mnogo več medu. Uspeh novodobnega čebelarstva so razni tujeramski listi v kričočih zlatih prinašali tudi čez mejo naše domovine ter obudili zanimanje tudi med slovenskimi čebelarji in začetek nove metode se je kmalo pojavil tudi na Kranjstoku.

Novodobno čebelarstvo je bilo precej kompleksirano in za pričetek čebelarjeja jako nepriljubno. Nagne nova imajoče, kot panji s okvirji, umetno satje, trislani stroj in še več drugih neobdno potrebnih predmetov, ki so se pojavili v novodobnem čebelarstvu, je zahtevalo precej teorije in prakse. In kakor v mnogih strokah, tako je rival napredka tudi v čebelarstvu začel pokladati v podstropje stare panje, staro primitivno ogrovo in pričelo se je novo, modernno čebelarstvo — na dobrem temelju se je začela graditi stavba velikega napredka na čebelarstvem polju.

(Dalje prihodnjaj.)

Nisva se je lokazati. — Nisva da Lido je dobila na svoj rojstni dan v darilo prstan, ki si ga je takoj nataknila. Pri obedu bi se nje videlo, da bi navzoči in opazili, toda brez uspeha. Ko je videla, da prstan ni bil na njej, je vstala in rekla: "Joj, meni je tako vrnilo, ko imam na sebi ta prstan."

ESTI Z BOJISKA.

antern na Bavarskem. Zme- so vsa skupaj deset ton. Učinek bombardiranja je dober. 78. marca. — Anglički napadi na nemška mesta povzročili veliko paniko v vsi Nemčiji. Neke vest iz Ber- se glas, da so zavezniki iz- triindvajset zračnih napa- na Nemčijo. Kajzerjevi poveljniki zahtevajo, da prvi pogoj miru mora biti razorožitev rdeče garde.

artiljerijo. Rdeča garda se ni bo- tela podati brez boja in Nemci so morali bombardirati mesta. V pri- stanišču so Nemci zasegli tri ru- ske torpedovke in nekaj ladij za pobiranje min. Stockholm, 18. marca. — Brzo- javna zveza med Helsingforsom in južno Finsko je pretrgana. Dom- neva se, da so Nemci prekiniti zve- zo med Švedsko in Alandskimi o- toki. London, 18. marca. — Iz Pe- trograda poročajo, da so finski bolševiki pripravljene skleniti mir z Nemčijo. Kajzerjevi poveljniki zahtevajo, da prvi pogoj miru mora biti razorožitev rdeče garde.

rem je vbojal, medtem sta pa brata zabarikadirala cerkev. Deputij Poole je zahteval v i- menu zakona vstop v cerkev, od- govorili so mu trije strelci in kro- ge so obtilale v vratih. Poslali so po orodje, da vlomijo vrata in policijski načelnik je zahteval vstop v imenu postave. Odgovo- rila sta dva strelca. Nabralo se je okoli 500 ljudi, ko so pričeli sdelati, da vržejo vrat iz tečajev. Padli so zopet strelci, končno so bila vrata od- prta in brata aretirana. McCann je bil šupnik pri tej cerki dvajset let in pravi, da je izšel osebnostno v višjih du- hovniških krogih. On trdi, da ga ne more nihče odstaviti kot šup- nika. Tožil bo radi sretacije po nedolžnem. Za advokata si je naj- el DeGoy B. Ellis, člana prve metodistovske cerkve v Elginu.

no iz inozemstva.

VA ORGANIZIRA LOKAL- NE ARMADE.

London, 18. marca. — Avstrijski a- liki, ki so zadnji teden napadli Bel, so prišli iz Kotarja 700 daleč. Leteli so mimo Rima, bomb niso vrgli. V vatikan- krogih so mnenja, da bo so- nik prizanesel Rimu zaradi tnosti papeža. London, 18. marca. — Iz Moskve poročajo, da so avstro-nemške če- Ukrajini okupirale Bakma- Sonotop in se bližajo Karko- Sovraze čete, ki so se bližale nsku v guberniji Orel, dve sto južno od Moskve, so bile po- ni boju z bolševiki vrzene na- Daje so Nemci vzeli črno- pristanišče Nikolajev, 70 vzhodno od Odesa, kjer je bi- dole velikih žitnih skladišč. Jeosen je bilo tamkaj skra- pet milijonov bušljev pše- v Nikolajevu je tudi velika delnica za trgovske in bojne kjer je bilo vposlenih 10.000 ver. Berlina poročajo čez Kodanj, prdiranje ob Črnem morju je brez ovir. Nemci se zdaj Kersonu, trgovskemu me- in liva reke Dnjeper. ako bojno brodovje se naha- Sebastopolu in le par miljnih je padlo Nemeem v roke, ko ali Odeso. Nemčija zdaj po- zvezati železniški promet Berlinom in Odeso. Turki so rali okrožje Batum v Kav- kva, 18. marca. — Četrta sovjeta je bil zaključen v rvečer. Sovjet je po ratifi- mirovne pogodbe sklenil, da ni delavako-vojaški sveti izražajo lokalne čete za ob- proti nadaljni inovaciji ru- republike. Ker je v pogodbi da mora sovjet razpustiti armado, hočejo bolševiki nastiti izgubljeno armado z timi četami. dalje je sovjet zaključil, da Moskva stalni sedež vlade. en je bil tudi nov centralni, sestojel iz 200 delegatov. delov je v zaključnem govo- lju, da zelo obaljuje, ker je kongres odobrili tako slabo bo za mir, toda on upa, da in proletarijat kmalu opo- in pridobi, kar je izgubil. je tudi, da se mora sociali- domovina pripraviti za bo proti sovražnim napa- ki morda pridejo prej kot je svati. namitev Petrograda je kon- laador in pref zapustil me- mora zdaj ostati tamkaj. Pe- adski občinski sovjet je do- burknamim listom, da smejo lahajati. Ustavljeni so bili, ko so pričeli Nemci z zad- lenzivo.

Kajzer grozi Nizozemski.

Amsterdam, 18. marca. — Vse- nemški listi, ki navadno zastopajo mnenja oficijelnih krogov v Nem- čiji, groze, da bo Nemčija zapria morako cesto do holandske obali, ako holandska vlada ugodni zahte- vami Združenih držav in zavezni- kov, ki hočejo zaseči nizozemake ladje. Berlinski "Tageblatt" pi- še, da odlok Holandije v prid za- veznikov pomeni raztegnitev sub- marinake blokade na holandske vode. London, 18. marca. — V tuka- jnjih vladnih krogih pričakujejo, da bo Nizozemaka ugodila odloku Amerike in zaveznikov. Danes je sadnji dan, da se holandska vlada odloči in sporoči svoj odgovor, ako ne, izgubi 600.000 ton ladij, ki se nahajajo v ameriških in an- gliških pristaniščih.

Propadanje mladine v Nemčiji.

Washington, 18. marca. — Po informacijah, ki jih prejema vla- da redno iz Evrope, silno trpi šol- ska mladina v Nemčiji vsled stra- danja. Jetika med otroci je po- dvojnja številka Ertev. Oblasti so poskusile omejiti telesno slaboost mladine s tem, da so odpravile te- lovadbo, toda rezultat ni bil nič bolj in v marsičem še slabši. Socialistični list "Volkstimme" v Chemnitzu piše: "Žrtve vojne niso, kakor vidimo, le mrtvi in ranjeni na bojišču, temveč so tu- di doma in otroci so prvi, ki mo- rajo podležiti. Zdravniška prežaka- va je dokazala, da se je podvo- jila umrljivost med šolskimi otro- ci v teku enega leta in največ jih umre za jetiko. Telesna slaboost zaradi omenjene in slabe hrane povzročuje, da se bolezen toliko bolj širi in kosi med najboljimi. Ako se bo vojna nadaljevala, bo- do tudi fizično močnejši postali siabejši in posledica bo grozna. Dr. Thiele je lani priporočal, da mora šolska mladina imeti dovolj gibanja in telovadbe na prostem, da se kolikor toliko ubra- slabim posledicam sistematičnega stradanja, ali oblasti se niso zme- nile za to priporočilo, čeprav še ni najboljšo sredstvo proti hira- nju."

Novi ruski poslanik za Nemčijo.

London, 18. marca. — Iz Koda- nja javljajo, da je Joffe, pred- sednik ruske mirovne delegacije v Brest Litovsku, imenovan rus- kim poslanikom za Nemčijo.

Ameriške vesti.

KATOLIŠKI DUHOVEN OD- STRANJEN PO POLICLI.

Chicago, Ill. — Štiri in dvajset urno obleganje katoliške cerkve sv. Marije v Elginu je končalo, da je tucet policajev in pomožnih šerifov vrlo teška hrastova vr- ta iz tečajev in aretiralo rev. fa- ther John McLanna in njegovega brata George McCanna. Škof Peter J. Muldoon iz rock- forške škofije je naznanil, da je McCann suspendiran in da bo na Patriškov praznik vodil obrede rev. T. Gilbert Flynn, McCann je na to odgovoril na ta način, da se je zabarikadiral v cerkvi. Ko so policaji in deputiji vdrli v cerkev s samokresi v rokah, so našli McCanna klečati pred al- tarjem, njegov brat mu je za mi- nistriral. Policaji in deputiji se niso brigali dosti za ceremonijo in so aretirali McCanna. Politijski organi so imeli izro- čiti McCannu sodnijsko prepov- ed, ki mu je prepovedovala vs- vpešavati v škofove odredbe. Me- McCanna niso mogli najti nikjer, ker se je šel ob dveh jutraj vrnil iz Chicago v Elgin v dru- žbi svojega brata. Šta sta v cer- kev in srečala deputija Lorenza. Dejala sta mu, da naj zapusti cerkev, če ne, bo vstreljen. Lo-

NAŠLA STA POČITEK, KJER STA GA IŠKALA.

Chicago, Ill. — 19-Charles A. Dieter in 18-letna Blanche Kelly sta prišla iz Pittsburgha, Pa., v Chicago, da doživita izredno doživljaja. Zda se nahajata v za- poru in lahko premišljujeta, da ni pametno iskati dogodovščin, ki se čitajo v kakšnem "šundro- manu."

Ko sta prišla v Chicago, sta prebrala vso literaturo, ki jima je prišla v roke, da najdeta naj- bolj "divje" mesto na svetu. Od- ločila sta se za Champaign, Ill., in najela avtomobil. Vožnja se je njima zdela prepočasna in pri- skala sta na šoferja, da naj vozi hitreje. Šofer je bil gluha za take opomine. Dieter je pa potegnil samokres in oddal dva strela v streho, da našene šoferja k hi- trejši vožnji. Šofer je vstavil av- tomobil, skočil dol in zbežal. Dvojica je bila zadovoljna in Di- eter je zasedel šoferjevo mesto. Vogil je svojega dekleta kakih štirideset milj naokoli in potem se je vrnil v Chicago, kjer ju je doletela usoda — v osebi policaja James Gallagherja, ki je ravno kar študiral številke ukradenih avtomobilov. Gallagher je zagle- dal štev. 108401 in se spomnil, da mu je saržen dejal, da se v njem nahajata nevarni in sboženi os- nebi. Potegnil je svoj težki samo- kres in ga uameril na dvojico. Dieter je hotel potegniti svoj av- tomatični samokres, toda policaj ga je razoborožil, preden se je za- vedel, kaj se godi. Dekle je po- tegnila velik nož, da se vrže na policajja, ali samokres v policajev- vi roki jo je spametoval, da je vsak odpor odveč.

DRUŽINSKA TRAGEDIJA.

Chicago, Ill. — Harry H. Sprin- ger je dobil od svojega sina tele- fonsko sporočilo, da naj pride k njemu v vačni zadevi. Ko je oče prišel tje, je našel sina ustrelje- nega, njegova žena je pa umira- la za zastrupljenjem. Prepeljali so jo hitro v bolnišnico. Dva no- tici sta pojasnili tragedijo. Prva se je glasila: "Cenjeni oče: Jen- nie in jaz sva danes ajutra izme- njala par besed. Zavila je strup. Nočem dalje živeti. Prosim, od- pustite mi. George."

Druga nota se je glasila: "O- če privedi zdravnika za Jennie. Zavila je strup." George."

Springerjeva sta bila poročena še dvajset let. Po izjavi njenih sorodnikov sta živela v miru in brez prepira. Dvojen samomor je uganka?

MOŠ JE NAŠEL ŽENO ZADAV- LJENO.

Chicago, Ill. — 35letno Francis Kostnerjevo ženo grocerista iz La Salla, Ill., so našli umorjeno in zadavljeno v postelji. Odtisi prstov na njenem obrazu in vr- ta mogoče pomagajo, da odkrijo- jo morileca. Triletno dete se je igralo na tleh, ko sta mr. Kostner in njegov brat prišla domov in sta našla ženo umorjeno.

MISTERIJOZNA BOLŠEEN V MUNICIJSKI TOVARNI.

Springfield, Mass. — V muni- cijski tovarni New England Westinghouse kompanije v Chi- copen Fallisu je zbolelo petdeset uslužbencev na misteriozni bo- lezni. Kompanija je uvedla pre- lakava, da dožene, če bolezen iz- vira iz dela, ali je pa posledica dela nemških agentov.

RAD BI IZVEDEL

za naslov Matevža Žindra, kate- ri biva nekje v državi Minneso- ta. Pred enim letom je bil v Cle- velandu, O. Poročati mu imam nekaj zelo važnega iz stare do- movine. Cenjene rojake ujudno prosim, če kateri ve za njegov naslov, da mi ga naznanj ali pa naj se mi sam prijavi. Moj na- sloj je: Steve Pirnat, 1085 E. 66th Street, Cleveland, Ohio. (2x)

NAPREDEK

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaj z njeni- mi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. V salogi imam vse za vsakdanje potrebš- ne po smerni cenit.

ANTON ŠORNIK, Huronska, Pa.

PROF. DR. MULLIN

EDRAVNIK — SPECIALIST ZA SLOVENČE 411—4th Avenue (KA SPROTI POŠTE) PITTSBURGH, PA.

ELEKTRIČNA PREGLEDNA S K ŠARJEI.

Stari in skrušeni zdravniki, s 35 letno prakso. Zdravi uporniki in hitro vse be- lezni, plise, kolode, obliki, tuga, nervoznost, krvne belastni, lahor tudi druge boleznj molkih. Odzveni vnaše bolezen katero prevzame v svoje celote. Uporablja najboljša evropska, ameriška in odlična čelav sveta zdravila. Nihče senu. Nazret hromplina. Teden pregled popolnoma jamca. Pri mozi se zdravi valika števila Slovenov. Uredne ure od 9. ajutra do 8. zvečer, ob no- dejah gane od 10. do 12. popoldna.

Advertisement for Slovenska Narodna Podpora Jednota. Includes logo and list of members and officers.

Advertisement for North Side State Bank, Rock Springs, Wyo. Includes capital and reserve information.

Large advertisement for Severova Družinska Zdravila. Includes list of various medicines and their descriptions.

VELIKA VAS ROMAN

Francoski spisatelj EDGAR MONTEIL
Pasloani F. K.

Imenuje me kar po imenu, kakor nekdanj, si misli Lucija veselo.

"Pavel, ti vzameš Anino drugo roko. Tako, ste ti val postavljati? Sedaj pa pazite, dvignite vsi nogo tako kakor jaz v sledečem ritmu..." Prične peti carmagnolo, drugi za njim.

"Tako, vidite, že gre, samo malo paziti je treba. Ana in Lucija znata korak že izvrstno. Torej naprej."

Plešejo in pojo dalje.

"Izvrstno, izvrstno, sedaj gre popolnoma dobro!"

"Da, res lep ples!"

In s pravim navdušenjem je pela in pisala cela družba po mahu.

Kako, majhne nočice ima Lucija, si misli Albert.

Ona se je naslanjala lahno na njegovo roko, bila je vaa srečna, veselje ji je odsevalo iz obraza.

"Naprej," pravi Albert, "pa plešite živo!"

Nakrat pa prenehajo v petju in vdarijo v glasben smeh.

Za grimovjem, napol skrit, je gledal orožniški postajevođa iz Roybono.

"O gospod postajevođa," vzklikne Crillon, "ali hočete plesati?"

"Hvala lepa," odvrne oni resno.

"Pridite vendar bliže in spijete kozarec z nami," pravi Malaus in napolni kozarec.

"Hvala lepa," pravi onl. "Ali so imeli gospodje dober lov?"

"Da, prav zadovoljni smo."

"Ni mi treba vprašati, če imajo gospodje lovsko kartico?" pravi postajevođa in ko je spil kozarec, se uljudno postavi in odstrani.

"Orožništvo pride vedno tam, kjer ga ni treba," pravi Albert. "Sedaj nam je razpoloženje pokvarjeno. Sicer pa je čas, da nadaljujemo lov."

Pokličite voznika in mu da povelje, divjačina nalobiti na voz in jo oddati pri gospe Crillon.

Lovci se poslovijo od gospe in gospodičen ter se razkrope po gozdu.

"Ali si zadovoljna?" pošepeta, Ana svoji prijateljici.

"Zadovoljna? Zakaj?"

"Lucija ni odgovorila, postala je nakrat resna in zamišljena. Da, bila je zadovoljna in srečna, ali zakaj? Ali res ljubi Alberta?"

Na to vprašanje ni vedela odgovora, poznala ni sama svojega srca in vprašala se je, če je duševni mir, katerega je čutila poleg njega, ljubezen?

"Ti si tako resna, Lucija," pravi Ana med potjo, "le pogledaj, kako so lepa drevesa."

Gozd je bil, dasi že pozno v jeseni, še vedno zelen, sem in tja se je pa še poznalo da se bliža zima. Lahen vetrič je pihljal.

Lucija je morala nehoti misliti, da se veselo urice, katere je ravnokar doživela, ne povrnejo nikoli več. Čutila je v svojem srcu hvalečnost prijateljici, ki ji je pripravila to veselje. Prijela jo je za roko in prisrečno stisnila.

Ana je imela popolen razum za čute svoje prijateljice, vrnila je stisk in ni več izpustila Lucijine roke, da so prišli v Roybono.

Monestrel je še pričakoval in hodil po glavni ulici sem in tja.

"Ali je bil dober lov?" zavpije, ko zagleda voz."

"Da, izvrsten", mu odgovore.

Monestrel je bil pomirjen.

Dobim gotovo vsaj enega zajca, si je mislil. Dobil je več. Ko so prišli zvečer domu in so pri Crillonu razdelili plen, prišlo je na Lucijin delež: dva zajca, dve povodni kokoši in ena sloka.

Monestrel je bil ves ginjen.

"O ti dobri, pravični ljudje, to je bilo res plemenito od njih, misliti tako bogato na nas!" K svoji ženi pa pravi: "In ti nisi hotela pustiti Lucije!"

Gospa Monestrel pogleda ostro svojo hčer.

"Kaj me pa gledaš tako čudno, mana?" vpraša Lucija začudeno.

"Zakaj ničesar ne poveš? Kaj ste delali? Kje ste bili? Kje in kaj ste jedli?"

Lucija je odgovarjala na vprašanja samo kratko.

"Kdo so bili lovci?"

"Saj vendar vsi, mama, Crillonovi in Pavlovi prijatelji, Josu, Allard, Malaus, Galtier..."

"Kaj, Galtier je bil tudi zraven?" zavpije Monestrel.

"Da" odvrne Lucija in pristavi hudomušno: "Ta dva zajca sta njegova, on je vstrelil največje in največelejše."

"Lopov," se jezí Monestrel, "radi njega moram k sodniji v Saint Marcellin radi Bergerous in sedaj me sili jesti še njegove zajce!"

"Saj mi jih lahko vrneš," pravi Lucija.

"Nazaj poslati? Ali nisi pri pameti? Saj mi ni treba vedeti, da so zajci njegovi, sicer mi je pa napravil še dovolj stroškov, torej je popolnoma v redu, da me malo odkoduje."

"Lahko noč," pravi Lucija in gre v svojo sobo.

"Monestrel," pravi njegova žena razburjena, saj se ji vendar ni kaj pripetilo?"

"Komu?"

"Luciji."

"Ali si neumna? Pusti me s svojimi neumnostmi v miru. Ali si blada mogoče ti v tvoji mladosti..."

"Jaz?" vplje gospa Monestrel ježno. "Kaj hočeš s tem reči?"

"Lahko noč," odvrne Monestrel in zapusti sobo.

Toda njegova žena hiti za njim.

"Kaj si hotel reči?"

"Drugega nič kakor: Lahko noč."

Monestrel je ležal v posteljo in takoj zaspal. Ravno v tem času pa je sedel orožniški postajevođa v svoji pisarni in spisal v potu svojega obraza na svojo viško oblašč poročilo:

"Presenetil sem najdivnejše republikance Roybone v gozdu, kako so se vdali najrazsudnejšemu plesu, kakor pravi čarovniki in čarovnice, kajti bile so tudi ženske zraven. Govorili so o ljudeh brez hlašč (sansculote) in o topovih, kar je dalo plesu jako nemoralno, da ne rečem revolucionaren značaj."

XIV.

Pravda Bergerou.

Monestrel je dobil sodniško povabilo o stvarí Bergerou in bo moral priti v Saint Marcellin. Chanut je bil tudi povabljen in sicer kot pričr.

Stvar je razburila vso Roybono, povsod se je govorilo o tem. Nihče ni dvomil, da ima Bergerou prav, da mu je Monestrel res dolžan, kajti vsi so vedeli, kako kupčije Monestrel, poznali so njegovo zvitost in niko bili malo veseli, da se je našel človek, ki ga bo končno prijel.

Toda žalibog je bil dobri uspeh, kakor je rekel Galtier, jakó dvomljiv. Ker je Bergerou dal o prodaji pobotnico in sam nima ničesar v roki, je bilo vse odvisno samo od prisega. Monestrel je pa prisegel že v tolikih slučajih po krivem, da bi se tudi sedaj ne vstrašil prisegi, sodniki pa bi morali, kljub svojemu prepričanju, oprostiti Monestrela in Bergeroua obsoditi na povrnitev stroškov.

Monestrel je bil popolnoma miren, saj je vedel, da dobi pravdo, želijo ga je le, da je moral iti v Saint Marcellin.

"Stvar me pripravi iz navadnega tira in me stane denar, tu se mora človek jesti," je rekel.

"Imamo več stvari nakupiti v Saint Marcellinu, mama," je rekla Lucija, "ali bi ne mogli iti vsi?"

"Ali ne morete nakupiti ravno tako v Royboni?" vpraša Monestrel.

"Ne" odvrne njegova žena, "Lucija želi nov klobuk."

"Mislim, da bi se dobil tudi tu?"

"Gostove," odvrne ona, "svoje pustim delati tukaj, ali za Lucijo bi ga..."

"Zakaj pa rabi ona kaj posebnega?"

"Ker se mora vendar enkrat omožiti, in če hoče dobiti moža, mora biti čedna; potem..."

"Seveda pomene, potem je ženskam vaeeno, kakšne so, se jezí Monestrel.

"Ali hočeš zamigavati?" vpraša njegova žena ostro. "Kaj hočeš s tem reči? Ali bi rad tako ženo, da bi ti denar za ratna lepotečja prioč metala?"

"Saj nisem tako mislil."

"Potem pa prihodnjič močih. Jaz sem tega mnenja, da se peljemo s teboj v Saint Marcellin, ker manj izdamo, kakor pa če pojedmo pomene še enkrat."

"Če se na vsak način mora biti — naj bo v bojkem imenu!"

Pripravljali so se, kakor bi bilo treba iti na dolgo potovanje.

Gospa Monestrel je povsod ispravevala, če je treba kaj kupiti?

Da, to so ljudje radi sprejeli in gospa Monestrel je dobila dolga naročila, kaj naj vse kupi, ali naroči.

Lucija je mislila na Alberta, upala je, da ga bode videla v Saint Marcellinu.

Kmalu po lovu v Chambarausl je zapustil Roybono. Nameraval je ocatiti celo simo v Saint Marcellinu in priti šele spomladi; na svojo malo prijateljico je komaj mislil. Res sta Ana in Pavel mnogo govorila pred njim o Luciji in jo hvallila, on je potrdil, rekel, da mu jako ugaja Anina prijateljica, toda pri tem je ostal popolnoma hladan in ni mu prišlo niti na misel, v Luciji videti kaj drugega, kakor nekdanjo soigralko.

Monestrel je povsod pripovedoval da mora v Saint Marcellin.

"Ali poznate Bergerous, ničvredneča?" je spraševal. "Radi njega moram iti, sedaj v jeseni, ko je vojna tako neprijetna, in denar me bo stala stvar tudi. Ali je verjetno, denar tirja od mene, ko mu vendar nisem nič dolžan?"

Ljudje so se mu smejali in ga dražili.

"Tako!" so dejali začudeni. "Vi mu ne dolgujete ničesar? Pa se vendar govori, da je njegova terjatev opravičena?"

"Kdo pravi to? Imenujte mi ga, ki se upa to trditi!" je kričal Monestrel. "Kaj, denar mi hočete oropati, rečete me tako v živo meso, pa si upate še trditi, da nimam prav!"

"No, no, pomirite se gospod Monestrel, saj mi ponavljamo samo kar drugi govore. Prišlo nam je do ušes, mi sami nismo trdili nikdar kaj takega."

Pruden je odšel Monestrel, se je oglašil še pri Chanatu in ga vpraša: "Ali imate namen izpovedati v Saint Marcellinu kot pričr?"

"Ne", odvrne Chanut, "nimam časa, ne morem iti. Pisal bom predsedniku; naj me opraviči, mojo izpoved bom pa naredil pismeno, ter bom potrdil da se je naredila v moji pisarni pogodba, ki je bila sklenjena in da ste dobili pobotnico, da je torej v mojih očeh pogodba plačana in pravomočna."

"Potem je prav, saj je resnica."

"S tem pojtem ste pač naredili dobro kupčijo?" vpraša Chanut smeje.

"O, ni vredno govora, na noben način tako, kakor je bila Valvara za vas. Ne mogli bi privediti na svojem posestvu tako slavnost, kakor ste jo vi," reče Monestrel in se smeje ravno tako, kakor preje Chanut.

"Alfonzo je priredil vse."

"Bilo se mu je jako posrečilo. Kaj pa delata mlada zakonska?"

(Dalje sledi.)

Kraljica Dagmar.

Zgodovinski roman. Spisal Benet Trebisky.

TRETJI DEL.

DOMOVINI.

(Nadaljevanje.)

Ljudstvo ga je pozdravljalo kar najljudneje in najodkritosrčneje je moglo, s njegovo ožgano obličje je bilo kakor stesano iz mramorja. Komaj da mu je zdaj in zdaj preletelo oko ta blešč; toda veselje mu je takoj sopet legla v oko žudna vlažnost.

Komaj je skočil s konja, se je razlegalo od morskih bregov zategnene donenje rogov.

Množice so takoj utihle, in za nedolgo se je pokazala vrsta obožencev, katerih leskeča oprava je odbijala od sebe svetel žar.

Rogovi so doneli slavnejše in slavnejše. Žar čelad in oklepov je postajal svitljeji in svitljeji.

Ljudje so si, da bi boljše videli, pokladali roke nad oči, ravno tako, kakor če gledajo proti solncu. Na ustnicah je bila vsem edina beseda: kraljevič!

In kakor da so se dogovorili, je zagrmejo po zraku: "Naj živí naš knez!" da so se strelali nedoljni morski valovi.

Na strani mladega kneza je jedil ženin Jifrennee. Njegovega prihoda je pričakoval že od jutranjega svitanja.

Valdemar je pozdravljaj na vse strani, smehljal se najprijaznejše, in v tem oklepu, v katerem se je videl človek boljše kakor v srcahu, je bil tako popolnoma podooben veliki sohi v Rostovski cerkvi, o kateri so nemški duhovniki rekali, da je to arhangelj Mihael, ki se je bojeval proti upornim tovaršem, iz katerih so potem postali hudiči, in vse strmoglavil v prepad, v katerem je jok in škripanje z zobmi na veke — tudi po sodnjem dnevu.

Za trenotek se je nagnil k žaninu, povedal mu nekaj, in Jifrennee se je nekoliko nasmejaj.

Pred dvorom je čakal starosta s srebrnim kročnikom, na katerem sta bila kruh in sol, oboji njega pa so stali njegova žena, gospa Adleta, Premisl in Vratislavovi in oče Dobrogost.

Kraljevič je vendar pozornoliskal še nekoga — Dragaliko. A ni si upal vprašati po nji. Ledeni izraz na Premislovem obličju ga je prestrašil, in bleda lica gospe Adlete so ga tudi vznemirila. Za trenotek je celo zdrčjal v praih dih. Toda z vso silo se je premagal.

Celo poletje je mislil na Dragaliko dan na dan, in ni mu bilo še mogoče dočakati, kdaj ga povabilo v Bukovsko v bodrski deželi na svatbo. Ko se je tedaj vrnil k bratu s poročilom, da so ga Bodrki enoglasno proglasili svojim knezom, je kralj Knut resno smajaj z glavo; ni se viradostil, ampak pregovoril je: "Krone v slovanskih deželah imajo trnje, brat moj, katero opazi knez šele tedaj, ko si jo dena na glavo. Pazí in bodi previden, Valdemar! — Sicer bomo imeli za morjem celino pod nogami, s to naz bo stalo mnogo frtev. Boljše bi bilo imeti v njih znanjivje zavezniče, kot jim vladati. Toda zgodilo se je že, in jaz, brat, ti kelim ko bodreknmu knezu obilo sreče!" Valdemar bi bil bratu zelo rad še nekaj povedal, toda ta hladnost ga je odvnila od tega.

Mladi kraljevič do današnjega dne ni imel skrivnosti svoje duše.

Na bratovom dvoru so se vendar še nekaj posepevali zaradi njegove močljivosti, še, kakor da je gugal glave v bodrski deželi. Toda nihče ni ničesar vedel, in Valdemar je molčal. Niti Estriehsonu ni sinli o tem ni besedič.

Toda ko je zagledal na Jifrennevi strani, bi bil najraje takoj iz polnega grla zavriskal; in in kako rad bi ji bil mesto na bele ročice prišnil poljub na evetočca lica! In zdelo se mu je, da se mu je odvalilo s praj velikansko breme, in da bi prenel štiri take oklepe, kakorčnega je imel danes na sebi. Ožgana lica so mu zadevala v najtemnejši škrtatni barvi. In akoro ni niti vedel, da je že v priprosti, v naglici je brun zgrajeni cerkviel, da oče Dobrogost govori zarončencema najpomembnejše besede, da vsemu ljudstvu, kar se ga je moglo zrinati sem notri, teko po lilih solze v po-

tokih, da je v svetlobo sliši še tudi glasno ihtenje.

"— križ virjuje zakonsko zvestobo, da je trdna ko mramor, križ posipa zarončema pot življenja z najvabljivejšimi cvetovi, križ osveta zakonsko ljubezen tudi ko je lice že vrasakovito, ko se lasje posrebre, križ daje vzajemni ljubezni cveteti tudi nad grobom, nad katerim zeleni trava, križ je najboljši porok otroške hvalečnosti, odkritosrčne udanosti, trajne ljubezni, in ta križ večne ljubezni vama dajem danes v svatbeni dar..."

Dehlica na desni strani Valdemarovi je vsele s svojim pogledom nprenehoma na ustnicah očeta Dobrogosta, ki ga ni še nikdar slišala tako govoriti, modre oči so ji tudi postajale mokre, toda bilo je kakor da se cvetovi na njenem obličju v ti rosi razvijajo vsak trenotek vabljivejše in vabljivejše. Njeni lasje so bili razpuščeni kakor nevestini, na glavi je imela priprost zlat obroček z la vorovim vencem, s kateraga ji je padal na smečno belo oblačilo rdečebel trak in najtežje svile, na obrazu polprozoren pajčolan, okoli boka prepašan blankiten pas, na katerem so bile z zlatom vezane orlice.

Nevesta je bila krasna; toda družica krasnejša. Tudi v tem obličju je bilo videti rodninake potese Premislavovce. le da sline nežne, zastrte še s preglednejšim pajdelahom, kakor je bil oni na njenem obrazu, da je bilo tudi manj bistrenu očesu mogoče videti v njeno dušo.

Tudi gospej Adleti je pri pogledu na hčerko izginal z obraza izraz tajne žalosti in prijateljega gorja. Vsaj en trenotek radosti v življenju, katero so metali burni valovi zdaj v vrtoglavo višino in zdaj zopet v nedogledno propast.

Ze je bilo po poročni obredih; končana je bila tudi božja služba. Vrikanje je postajalo glasnejše. Svatje so se komaj prčili akosi množice. In zdelo se je, da to klicanje velja tudi jasnemu drugu in lepi njegovi družici.

Tudi Premislavo obličje se je jasnilo kakor da se je oblačilo za oblačkom na njegovem čelu razlival v najčistejši blankit. Očetu Dobrogostu se je zdelo, da je njegovo čelo danes pogladno in tukajšnjo zemljo globoko koronine in da bi morala priti, kar pa Bog ne da, zelo huda vihra, da bi jih izruvala.

Mize so bile razstavljene po dvoraní, po dvoru in po celi vsi v obliki velikanske podkve.

V lobi, katere stene so bile pokrite s temnim zelenjem, so atopili staroste v okrog, drug z ženišom v pročelje pod križ; kraljevič Valdemar, s čelad na glavi in s mečem opasan, naenkrat stopi pred stareline in spregovori: "Isvolili ste me za svojega kneza in dobre volje, in mislim, da mi svoji volitvi vztrajate."

"Naj živí, naj dolga leta v naši domovini slavno vladá kraljevič Valdemar!"

Te takoz udanosti so je razlegal skod okno na dvor, z dvora na vas, in nato se je oglašilo, kakor če pridivja najhujši vihar: "Naj živí, naj dolga leta v naši domovini slavno vladá kraljevič Valdemar!" in več tisoč gri nasokrat.

"Za svojega namestnika vam imenujem tukaj hrabrega in pičrusnatega viteza Estriehsona Jifrennea, v katerega krvi je kri valih slavnih vojvod, vaših nekdanjih junakih knezov, o katerih dejanjih sem slišal kot date, ko ste med našimi očeti še vladala jeza in sovraštvo, katerega vzrok se bili vedne ti, katerih jarem ste pred nedavnim časom vrgli s svojih pleč — Lahko vam objubim manj, da bo z vami kakor enak z enakimi, da se bo ravnal po vaših običjih, po vaših starih navadah, da bi vedno reja odpuljal kakor karnoval, da nikdar ne stori nič brez vašega narveta, ampak vas bo vedno vprašal za vaše mnenje..."

Stali zadovoljni s mojo naravo? — Odgovorite odkritosrčno, iz srca!"

Bodrski staroste so mesto odločno vora drug za drugim stisnili roke su Jifrenneu desnico, želeli mu dne duše vsega dobrega in so objubili svojo podporo v vsaki stvari. In prvi zbor sklicujem v Mahov, kjer se bomo skupno postavili o tem, kako bi naša dežela ki je toliko pretrpela, zopet stala naj srečnejša!"

Staroste so se pred kraljevičom globoko priklonili, z glavami potrjevali in si v duši objubljali danes naprej vse najboljšje za svojo domovino, za svojo rodnino, celo ljudstvo in za najboljši svoj potomce.

"In zdaj se obračam kot poveljlec k vama, jasna gospe, knezi!"

Kraljevič Valdemar, kateri glas je zvenel v pričetku kraljevič te besede komaj dogovoril, tudi si je po njih globoko oddahnil.

"V čem, kraljevič, bi ti uporabil jaz? — V čem bi ti mogla biti uslužna moja soproga. Premisla so Valdemarovo lica, resa presenetile.

"Prosim vaju za roko vaše hčere!"

Kraljevičeva lica so zopet delala v tako nenavadni škrtatni barvi.

"Knez, premisli si to-le: brezdomec, danes tukaj, tam. Ti podeduješ slaven prestol in s prestolom krasno no. Moja hči bi ti ne prinesla za doto nič čisto nič."

Premisl je govoril s lednim glasom, in na njegovo obličje zopet stopil oni čudni, izraz.

"Zlato srce, kristalno duša, geljake voljo, jasni vojvod!" pristavil sicer mirnim, toda ním glasom oče Dobrogost.

"Drugega ne iščem..." Premisl se je zagledal v lica, spa Adleta se ga je skoro zdelo, "Ne zavržete me... Veseli se današnjega dneva tako, da tega ne moreš verjeti!"

"Nemogoče... Moja hči je mlada, še takorekoč otrok..."

"Počakam..."

(Dalje prihodnjia.)

pravo? — Odgovorite odkritosrčno, iz srca!"

Bodrski staroste so mesto odločno vora drug za drugim stisnili roke su Jifrenneu desnico, želeli mu dne duše vsega dobrega in so objubili svojo podporo v vsaki stvari. In prvi zbor sklicujem v Mahov, kjer se bomo skupno postavili o tem, kako bi naša dežela ki je toliko pretrpela, zopet stala naj srečnejša!"

Staroste so se pred kraljevičom globoko priklonili, z glavami potrjevali in si v duši objubljali danes naprej vse najboljšje za svojo domovino, za svojo rodnino, celo ljudstvo in za najboljši svoj potomce.

"In zdaj se obračam kot poveljlec k vama, jasna gospe, knezi!"

Kraljevič Valdemar, kateri glas je zvenel v pričetku kraljevič te besede komaj dogovoril, tudi si je po njih globoko oddahnil.

"V čem, kraljevič, bi ti uporabil jaz? — V čem bi ti mogla biti uslužna moja soproga. Premisla so Valdemarovo lica, resa presenetile.

"Prosim vaju za roko vaše hčere!"

Kraljevičeva lica so zopet delala v tako nenavadni škrtatni barvi.

"Knez, premisli si to-le: brezdomec, danes tukaj, tam. Ti podeduješ slaven prestol in s prestolom krasno no. Moja hči bi ti ne prinesla za doto nič čisto nič."

Premisl je govoril s lednim glasom, in na njegovo obličje zopet stopil oni čudni, izraz.

"Zlato srce, kristalno duša, geljake voljo, jasni vojvod!" pristavil sicer mirnim, toda ním glasom oče Dobrogost.

"Drugega ne iščem..." Premisl se je zagledal v lica, spa Adleta se ga je skoro zdelo, "Ne zavržete me... Veseli se današnjega dneva tako, da tega ne moreš verjeti!"

"Nemogoče... Moja hči je mlada, še takorekoč otrok..."

"Počakam..."

(Dalje prihodnjia.)

SILO KORISTNE STYVA

Resposiljam rane enbe rebe druge pripomočke bi se pojavil v knjigi "Domači zdravilji" Inam tudi mnogovrstne čilave so opisane v kuhinjskih knjigah in se potrebujejo za pripravo okusnih jedil, razna semena, kar seme za solato, peterli, šol, koronje, itd. Filite po ceniku.

MATH FREDER

F. O. Box 1611, New York, Y.

Dr. Koles

SLOVENSKI ZDRAVNIK
636 Penn Av., Pittsburgh

